

Αλλαγές στη μεταβατική αγορά ρεύματος

Αποφάσεις της ΡΑΕΚ για αύξηση της παραγωγής από ΑΠΕ και για πλαίσιο λειτουργίας αυτόνομων συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας

Γου Χρύσανθου Μανώλη

chrysanthosm@phileleftheros.com

Η λειτουργία της μεταβατικής ρύθμισης ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρισμού παρατείνεται εκ των πραγμάτων για απροσδιόριστο διάστημα, καθώς η εμπορική λειτουργία μόνιμης ανταγωνιστικής αγοράς αναβάλλεται από χρόνο σε χρόνο και είναι πλέον αμφίβολο κατά πόσο θα μπορέσει να τεθεί σε εφαρμογή πριν το 2025. Μοιραία, παράταση παίρνουν και οι στρεβλώσεις που παρατηρούνται στη λειτουργία της μεταβατικής ρύθμισης, η παρουσία των οποίων δεν επιτρέπει αποτελεσματικό ανταγωνισμό και διατηρεί τις τιμές πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας σε ψηλά επίπεδα, με υπερκέρδος από ιδιώτες παραγωγούς και προμηθευτές.

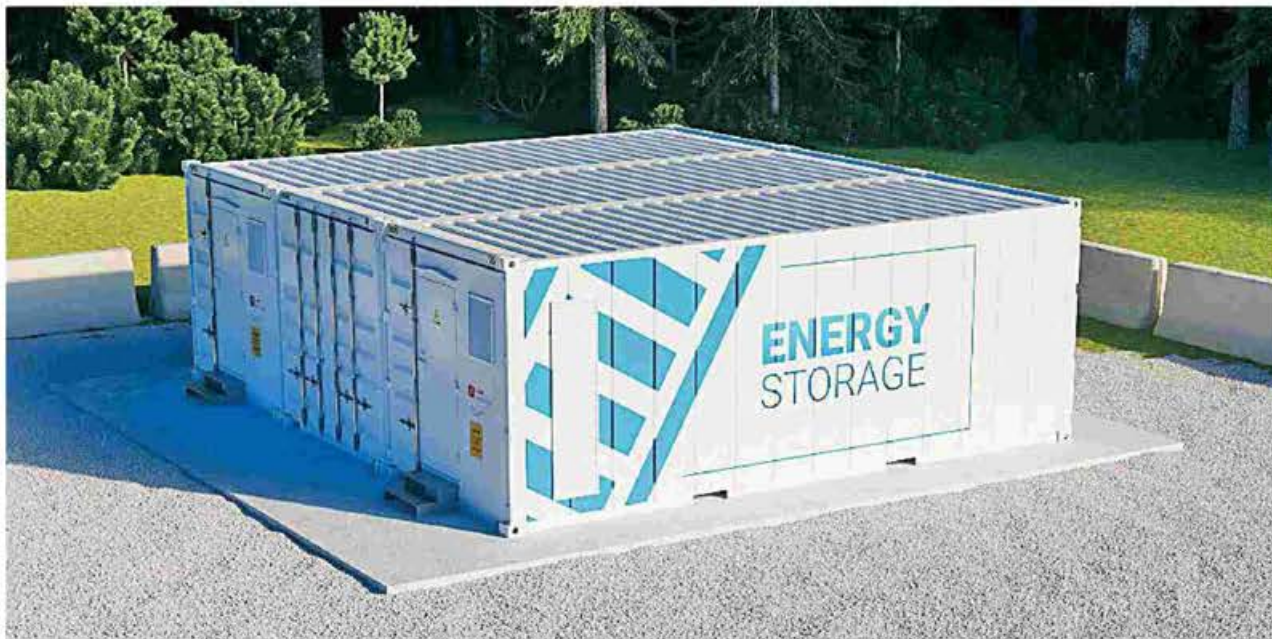
Με την προσπάθεια δημιουργία μόνιμης ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού να έχει βαλτώσει, η ΡΑΕΚ την εβδομάδα που πέρασε δημοσίευσε τρεις αποφάσεις της που αποσκοπούν σε μερική διαφοροποίηση της μεταβατικής ρύθμισης, με σημαντικότερες την άρση του περιορισμού συμμετοχής στη μεταβατική ρύθμιση πάρκων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που δεν έχουν αδειοδοτηθεί μέσα από προκήρυξη κρατικών σχεδίων στήριξης και τη δημιουργία πλαισίου λειτουργίας αυτόνομων συστημάτων αποθήκευσης πράσινης ενέργειας, εντός της μεταβατικής ρύθμισης.

Σε γενικές γραμμές, η ΡΑΕΚ επιχειρεί να «ανοίξει» τη μεταβατική ρύθμιση και σε ιδιωτικά πάρκα ΑΠΕ που εξασφάλισαν ή θα εξασφαλίσουν τις απαραίτητες άδειες, ακόμα και αν δεν συμμετείχαν και δεν εγκρίθηκαν από τα προηγούμενα σχέδια στήριξης για εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ, που είχαν προκηρυχθεί από το Υπουργείο Ενέργειας.

Πρόθεση της ΡΑΕΚ είναι να αυξήσει τη δυναμική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ εντός της μεταβατικής ρύθμισης, με την ελπίδα ότι παράλληλα θα εντατικοποιηθεί και ο ανταγωνισμός μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών, προς όφελος των καταναλωτών.

Ωστόσο, ενώ καθυστερεί η λειτουργία της μόνιμης ανταγωνιστικής αγοράς και ενόσω διακρίνονται τα προβλήματα με τη χωρητικότητα και τον μη εκσυγχρονισμό του δικτύου, σε συνδυασμό με την ευχέρεια των ιδιωτών παραγωγών και προμηθευτών να προσφέρουν συμβόλαια με τιμές πολύ κοντά στο πολλαπλάσιο κόστος παραγωγής της ΑΗΚ, εξασφαλίζοντας υπερκέρδη, δεν δικαιολογείται μεγάλη αισιοδοξία ότι η μελλοντική ένταξη μεγαλύτερης παραγωγής πράσινης ενέργειας θα οδηγήσει σε ουσιαστικά χαμηλότερες τιμές.

Επιπλέον, σύμφωνα με όσα επανέλαβε τη Δευτέρα στη Βουλή ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς, ενόσω δεν επιλύονται τα συστημικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η εμπορία

Περισσότεροι παραγωγοί χωρίς κρατικό σχέδιο στήριξης

Σύμφωνα με την απόφαση 076/2023 της ΡΑΕΚ, θα προωθηθεί διαδικασία τροποποίησης της Ρυθμιστικής Απόφασης 04/2017 «περί Εφαρμογής Μεταβατικής Ρύθμισης στην Αγορά Ηλεκτρισμού της Κύπρου», με τη διαγραφή της τελευταίας παραγράφου στο σημείο 2, που προνοεί ότι «οι παραγωγοί ΑΠΕ οι οποίοι ενδιαφέρονται να ενταχθούν στη Μεταβατική Ρύθμιση θα πρέπει να ενταχθούν κάτω από σχέδιο καθεστώτος στήριξης του Υπουργείου Ενέργειας». Στο σκεπτικό της εν λόγω απόφασης περιλαμβάνεται η διαπίστωση ότι «η εμπορική λειτουργία της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού δεν μπορεί να ξεκινήσει πριν την επίλυση των εκκρεμοτήτων που αναφέρονται στην ανακοίνωση της ΡΑΕΚ ημερομηνίας 23

Δεκεμβρίου 2022, με αποτέλεσμα την ανάγκη επέκτασης του χρονικού διαστήματος δραστηριοποίησης ανεξάρτητων παραγωγών ηλεκτρισμού και ανεξάρτητων προμηθευτών ηλεκτρισμού στο πλαίσιο της Μεταβατικής Ρύθμισης στην αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου πριν».

Θυμίζουμε ότι η μεταβατική ρύθμιση θεσπίστηκε το 2017, με πρόθεση να λειτουργήσει για περίπου δύο χρόνια, αλλά ήδη διάγουμε το 5ο έτος και πιθανότατα θα παραταθεί για άλλα δύο χρόνια περίπου. Η παράταση της λειτουργίας μίας ρύθμισης που σχεδιάστηκε εξαρχής για να είναι προσωρινή και να καλύψει ανάγκες όχι πέραν των δύο ετών, προκάλεσε ήδη αρκετές στρεβλώσεις.

ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο (ανεπαρκές δίκτυο, μικρή κατανάλωση άνοιξη και φθινόπωρο, έλλειψη συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρισμού, απουσία διασύνδεσης με άλλα δίκτυα και προβλήματα ευστάθειας του συστήματος), η πρόθεση της ΡΑΕΚ να διευκολύνει την ένταξη περισσότερων πάρκων ΑΠΕ στη μεταβατική ρύθμιση ηλεκτρισμού σκοντάφτει στην ανάγκη που παρουσιάζεται συχνά για απόρριψη ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά και ηλιακά πάρκα.

Ανάγκη αποθήκευσης

Όλο και πιο έντονα επισημαίνεται πλέον από παράγοντες του κυπριακού τομέα ενέργειας ότι η έλλειψη συστημάτων αποθήκευσης πράσινου ηλεκτρισμού είναι άλλη μια σοβαρή αναπηρία του συστήματος, η οποία περιορίζει τη συμμετοχή των ΑΠΕ στο μείγμα ηλεκτρισμού που καταναλώνεται.

Με μια δεύτερη απόφασή της (077/2023), η οποία επίσης δημοσιεύτηκε την εβδομάδα που πέρασε, η ΡΑΕΚ αναγνωρίζει ότι «στη Μεταβατική Ρύθμιση δεν υπάρχει πλαίσιο δραστηριο-

ποίησης συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας», παρά το ότι «η αποθήκευση ενέργειας θεωρείται ως η βασική λύση για την επίτευξη μεγάλης διείσδυσης ΑΠΕ, αντισταθμίζοντας την εγγενή μεταβλητότητα των πηγών αυτών (σ.σ. αυξομείωση παραγωγής λόγω καιρικών συνθηκών), επιτρέποντας την προσαρμογή της διαθεσίμης παραγωγής στην καμπύλη ζήτησης και απορροφώντας την πλεονάζουσα ανανεώσιμη ενέργεια που δεν μπορεί να τροφοδοτηθεί απ' ευθείας στο φορτίο, με αποτέλεσμα τη μείωση των αποκοπών ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ».

«Παράλληλα», προστίθεται στην απόφαση της ΡΑΕΚ, «η αποθήκευση ενέργειας δύναται να προσφέρει ένα πλέγμα υπηρεσιών στο ηλεκτρικό σύστημα, που σχετίζονται με τη διευκόλυνση διαχείρισης της συμβατικής παραγωγής, την ενίσχυση της αξιοπιστίας και ευελιξίας του, την παροχή εφεδρειών και επικουρικών υπηρεσιών ρύθμισης και ελέγχου, τη διαχείριση της συμφόρησης, αλλά βεβαίως και την παραδοσιακή λειτουργικότητα υποκατάστασης ακριβής

ενέργειας αιχμιακών μονάδων από φθηνότερη που απορροφάται σε ώρες χαμηλής ζήτησης και κόστους παραγωγής».

Προκειμένου να υπάρξει δυνατότητα ένταξης σταθμών αποθήκευσης ενέργειας στο ηλεκτρικό σύστημα στο πλαίσιο της Μεταβατικής Ρύθμισης, η ΡΑΕΚ καλεί, μέσω της απόφασης 077/2023, τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου και τον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΑΗΚ Διανομή) να προβούν σε όλες τις αναγκαίες τροποποιήσεις των Κανονισμών Μεταβατικής Ρύθμισης και/ή των Κανόνων Μεταφοράς έτσι ώστε να είναι δυνατή χωρίς διακρίσεις η συμμετοχή των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας ανάντη του μετρητή (σ.σ. πριν τον μετρητή) στη Μεταβατική Ρύθμιση της Αγοράς Ηλεκτρισμού, και να υποβάλουν στη ΡΑΕΚ για έγκριση Τελική Πρόταση Τροποποίησης των Κανονισμών Μεταβατικής Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού ή/και των Κανόνων Μεταφοράς μέχρι την 31η Μαΐου 2023.

Τα συστήματα αποθήκευσης ανάντη του μετρητή είναι κατ' ουσία αυτόνομα συστήματα που θα λειτουργούν κατά κάποιο τρόπο ως μονάδες παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρισμού. Δηλαδή, θα παράγουν-εισάγουν ηλεκτρισμό από φωτοβολταϊκά συστήματα και ταυτόχρονα θα τον αποθηκεύουν, ώστε να είναι διαθέσιμος για χρήση από τους προμηθευτές ηλεκτρισμού, αλλά και από τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς, ώστε να περιορίζονται τα όποια προβλήματα ασφάλειας-ευστάθειας του συστήματος αλλά και να μειωθεί ή να εκμηδυνιστεί η πράσινη ενέργεια που θα απορρίπτεται από τον Διαχειριστή και θα μένει ανεκμετάλλευτη.

Σε αυτή τη φάση, η απόφαση της ΡΑΕΚ αφορά την ανάγκη δημιουργίας κανονιστικού πλαισίου από τους Διαχειριστές μέχρι το τέλος Μαΐου. Έως τότε, αναμένεται ότι θα οριστικοποιηθούν από πλευράς του Υπουργείου Ενέργειας οι αποφάσεις για την προκήρυξη διαγωνισμού ή διαγωνισμών για την εγκατάσταση κεντρικών συστημάτων αποθήκευσης.

Με δύο προμηθευτές ταυτόχρονα

Με μια τρίτη, συναφή, απόφαση της ΡΑΕΚ (078/2023) καλείται ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου «να διερευνήσει τροποποιήσεις στους Κανονισμούς Μεταβατικής Ρύθμισης, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα εκπροσώπησης πελάτη από δύο προμηθευτές, διασφαλίζοντας το δικαίωμα των καταναλωτών, υπό την ιδιότητά τους ως πελάτες, να συνάψουν ταυτόχρονα περισσότερες από μία συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, με την προϋπόθεση ότι έχουν καθοριστεί τα απαιτούμενα σημεία σύνδεσης και μέτρησης, ώστε στην περίπτωση που ένας ανεξάρτητος προμηθευτής δεν μπορεί να καλύψει όλη την κατανάλωση τότε ο καταναλωτής να μπορεί να καλύψει το υπόλοιπο τις κατανάλωσης του από δεύτερο προμηθευτή».

Ο ΔΣΜΚ καλείται επίσης να καταθέσει στη ΡΑΕΚ για έγκριση Τελική Πρόταση Τροποποίησης των Κανονισμών Μεταβατικής Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού μέχρι την 31η Μαΐου 2023.

Όπως αναφέρεται στο σκεπτικό της απόφασης αυτής, στη Μεταβατική Ρύθμιση δεν υποστηρίζεται το γενικό δικαίωμα των καταναλωτών, υπό την ιδιότητά τους ως πελάτες, να συνάψουν ταυτόχρονα περισσότερες από μία συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.